

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ט חשוון תשע"ט | דף היומי בבלי: מנחות פט.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סימן של"ד סעיף ב'.
מוסר: שפת תמים מתחילת פרק ז' עד "וכמה גדולה היא".
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות משער הבחינה הפתיחה עד פ"א.

הדף היומי בהלכה

אדם רואה את כל רכושו נשרף לעיניו, ולמרות זאת אינו מכבה את השריפה...

לגופה, אסור לכבות. ואף שצערך גדול עד מאוד, בראותו אש אוכלת ושורפת לעיניו את כל רכושו, ויהפך מעשיר מופלג לעני המחזיר על הפתחים, וגם יש מקום לחשוש לנגישות מבעלי חובות והלבנת פנים שלא כדין, וגם אפשר שיחלה האיש מרוב צער וימות - אסור לכבות".

[ביאורים ומוספים דרשו שלד, 5; וראה שם, 71, רשכט, 1]

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת ה'מכבה'. ועיקרה של מלאכה זו הוא הכיבוי לצורך יצירת פחם, והכיבוי שלא לצורך שימוש בפחם, נחשב כמלאכה 'שאינה צריכה לגופה', שלדעת רוב הפוסקים אסורה מדרבנן. ולפיכך, כיבוי שריפה כדי למנוע את התפשטותה - אסור מדרבנן. ויש מהפוסקים שכתב תיאור מפליג על חווקו של האיסור: "אף מי שהוא עשיר מופלג ונפלה בשבת אש ברכושו, אף שכיבוי הוא רק מלאכה שאינה צריכה

הדף היומי בהלכה

איזו כמות של מזון מותר להוציא בשבת מבניין שפרצה בו שריפה?

או יעבור על איסורים אחרים לצורך הצלת רכושו. אולם, מבניינים הסמוכים לבניין שבו פרצה השריפה שחוששים שהאש תתפשט לעברם - מותר להוציא כל מה שירצו דייריהם להוציא; כיון שאינם בהולים כל כך, ואין לחשוש שייכשלו באיסורים.

[שו"ע שלד, א, משנ"ב ג-ד, וביה"ל ד"ה כדי, וד"ה והראוי; ביאורים ומוספים דרשו, 6. וראה שו"ע שם, ג, ח וי"ב ומשנ"ב, א]

בהמשך לאמור: לא זו בלבד שהחמירו חכמינו ואסרו לכבות אש מפני הפסד ממון, אלא שהוסיפו והחמירו על מי שפרצה אש בבניין מגוריו, שלא יוציא מביתו מאומה, כי אם מזון לסעודות השבת, ומשקה, עבורו ועבור בני ביתו; וכן מזון לשבת עבור בעלי החיים שברשותו; ומספר פריטים נוספים (ראה במקורות). וטעם האיסור - שאם יתירו לו להוציא את כל בגדיו וחפציו ומאכליו וכו', שמא מתוך שיהיה עסוק בפעולות ההצלה ישכח שהיום שבת, ויכבה את השריפה,

הדף היומי בהלכה

איזו כמות של משקה מותר להוציא בשבת מבניין שפרצה בו שריפה?

ואם השריפה פרצה לאחר חצות היום, ובני הבית טרם אכלו את סעודת היום - נחלקו הפוסקים אם מותר להוציא מזון לשתי סעודות, או לאחת בלבד. ומותר להוציא 'לחם משנה', גם כשאינו נדרש לאכילה. ומשקה - מותר להציל בכמות המספיקה למשך כל הזמן שנותר עד למוצאי שבת, וכן יין הנדרש לקידוש ולסעודות השבת.

[שו"ע שלד, א, משנ"ב ב, וביה"ל ד"ה בשחרית]

כאמור, בניין שפרצה בו שריפה בשבת, מותר להוציא ממנו מזון לסעודות השבת. והיתר זה משתנה במשך השבת, כדלהלן: אם השריפה פרצה לפני סעודת ליל שבת - מותר להוציא מזון לשלוש סעודות; אם השריפה פרצה בין סעודת הלילה לסעודת היום - מותר להוציא מזון לשתי סעודות; ואם השריפה פרצה בין סעודת היום לסעודה שלישית - מותר להוציא מזון לסעודה אחת.

"שמענו שרה"י אמר על רבנו הגרמי"ל שהוא 'נולד צדיק', מה הכוונה בזה?" מרן ענה: "כילד הוא היה יושב ולומד לבד רוב היום, ורק מעט מהיום למד אצל מלמד. זה הפירוש שהוא היה ילד צדיק. הוא נולד עם תכונות טובות..."

האם למי שנולד צדיק יש פחות ניסיונות? ובמה יכולים אחרים ללמוד ממנו? שיחה מאלפת שהתקיימה במעונו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

תשובת מרן זצ"ל: נולד צדיק הכוונה שיש לו נטיה יותר לצדקות, אבל ודאי לכל אחד יש ניסיונות, וניסיונות של זה שנולד צדיק הם ניסיונות אחרים מאשר הניסיונות של האחרים. כמו שהכעסן עיקר הניסיון שלו במידת הכעס, ואחר הניסיון שלו במדה אחרת. היתה לו נשמה נקיה. בדרך כלל אדם בא לתקן נשמתו בכל מיני מידות, והוא נולד עם נשמה נקיה."

שאלו: "אם כך איזו דוגמה אפשר לדבר עם בחורים צעירים שיקחו לחיזוק מרבנו הגרמי"ל?"

מרן זצ"ל: "צריך לדבר על תיקון המידות. הגם שהוא נולד עם נשמה נקיה ומידות מתוקנות, אבל ודאי היו לו ניסיונות, וצריך ללמוד ממנו איך עמד בצדקו. שמעתי מהחזון איש שהפליג מאוד על היראת שמים שיש להגרמי"ל. זכרני כשחבריו של הגרמי"ל, גדולי חברון, הגר"ב זולטי זצ"ל ועוד, הגיעו לנישואי בתו, הם אמרו עליו שהוא 'קדוש מרחם'. כך הם הבינו את גדלותו מאז שלמדו אתו בישיבה..."

(כאיל תערוג)

"ויגדלו הנערים... ויהי עשיו וגו' ויעקב איש תם יושב אהלים". בוצין בוצין מקטפיה ידיע, אומרים חז"ל, שיחה מעניינת ומלאת תובנות מאלפות התקיימה במעונו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, בימים שלאחר פטירת מרן הגרמי"ל ליפקוביץ זצ"ל. מספר תלמידים נכנסו לפניו ושאלוהו: "שמענו שראש הישיבה אמר על רבנו הגרמי"ל שהוא 'נולד צדיק', מה הכוונה בדברים אלו?"

מרן ענה: "הוא היה בתור ילד יושב ולומד לבד רוב היום, ורק חלק קטן מהיום הוא למד אצל מלמד. זה הפירוש שהוא היה ילד צדיק. הוא נולד עם תכונות טובות. אצל ה'חפץ חיים' ראו גם בתור ילד קטן מאוד את צדקותו והנהגותיו המיוחדות, כמו המעשה הידוע בתור ילד בן שש שהוא קם באמצע הלילה לשפוף את הדליים מלאי המים שהילדים השובבים הכינו לשואב מים בחורף שיהיו במשך הלילה קרח. זה הפירוש שהיה צדיק מתחילת הנהגתו."

שאלו: "אמנם, מה הפירוש נולד צדיק, האם יש לו פחות ניסיונות?"

הסיפור היומי

"ניסיתי לשכנע אותו שכידוע תשלום לשדכן זו סגולה לילדים. דיברתי איתו על כך פעמים רבות, אך הכעס שהיה לו על השדכן לא נרגע. הוא לא הסכים בשום אופן לשלם לו..."

עם השדכן לא כדאי להתחיל...

בשום אופן לשלם לו. הם עשו סגולות רבות לילדים, גמ"חים, מצוות וכדומה, אך דבר לא עזר.

"עברו ארבע שנים, עברתי כולל ושכונה. והנה שמעתי בשורה נפלאה: נולד לו בן - יש 'פדיון הבן'. באתי בלי הזמנה. ברכתיו. בדרך אגב שאלתי: ומה עם השדכן? להפתעתי עדיין החזיק בשלו, אך סיפר שבשנה שעברה אשתו שכנעה אותו לשלם לשדכן. 'נתתי לו את הכסף, ואמרתי לא מגיע לך, אבל אני נותן לך'. היום יש להם קרוב לעשרה ילדים בלי עין הרע!" ('נר לשולחן שבת')

מעשה נורא אותו שמעתי מידידי, תלמיד חכם יקר, שכאשר הגיע לגור בבני ברק למד חברותא עם אחד שהיה שלוש שנים אחר החתונה ועדיין לא היו להם ילדים, וסיפר על צערה הגדול של אשתו. "כשיצא לנו לדבר על עניני שדכנות ורמאות, סיפר הלה כי קרוב משפחתו היה השדכן שלהם. 'הוא רימה אותנו בגדול, התנהג בחוצפה. לא שילמתי לו שכר שדכנות, לא מגיע לו. הוא רימה אותנו בחמישים אלף דולר, לפחות אלף דולר ישאר אצלי...' "ניסיתי לשכנע אותו שכידוע תשלום לשדכן זו סגולה לילדים. דיברתי איתו פעמים רבות, אך הכעס שהיה לו על השדכן לא שכך. לא הסכים

מאן דהוא התלונן בפני רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל: "איך מגישים כזה בחור צעיר להיות בעל תפילה בימים נוראים!?" ורבנו ר' אליהו השיב לו: "יראת השמים והנקיות של הנער הזה, עולות על שאר המעלות הנדרשות לבעל תפילה!!!"

מרן המשגיח הגר"ד יפה זצ"ל מספר על הגאון הגדול רבי יצחק ברנשטיין זצוק"ל ר"י נכנסת חזקיהו כפר חסידים, לרגל יומא דהילולא

מחותנו, מרן הגאון הגדול רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, אמר על כך בהספדו בהלוויה: "כשהיה רבי יצחק צעיר מאוד, הוא מונה ע"י הרבנים לשליח ציבור בימים הנוראים, והיה זה פלא גדול, הן זה סותר את הכללים למנות איש צעיר? אכן את מי בוחרים, הרי זה 'קנקן חדש מלא ישן'! אמנם צעיר, אך בפיו טעם זקנים, מלא ישן! ורבי אליהו לאפיאן זצוק"ל ועוד צדיקים גדולים אמרו - שהוא הראוי לשמש כשליח הציבור! שהוא יכול להביא את תפילותינו לפני הקב"ה. הן הוא בן של הקב"ה... כבן המתחטא לפני אביו....

"כאשר ר' יצחק היה אומר 'אבינו מלכנו', הרגישו מה זה אבינו מלכנו. כשזעק 'אבינו' הרגישו ממש כך, כיצד אנו בנים של הקב"ה והוא אבינו. וכשהיה צועק 'מלכנו', הרגישו ממש כיצד אנו עבדיו והוא מלכנו. ממש פחד אלוקים, איזה פחד להיות בתפילות שלו... עשרות בשנים! מי לא זוכר ומי לא מתרגש מהזיכרון הזה". המשגיח היה מדבר בסעודות הימים הנוראים בהתרגשות - על שזכינו לתפילותיו של רבינו יצחק, שהיה מעלה את הציבור לפסגות של התעלות והרהורי תשובה, ע"י תפילותיו שנבעו מעומק ליבו הטהור, הספוג כולו בתורה ויר"ש אמיתית. והוסיף ואמר: "יש בעולם חזנים ובעלי תפילה מיוחדים, אבל אצל ר' יצחק, בהיותו מתמיד גדול ושקדן מנעוריו, וזכה גם לידיעת התורה רחבה... וכו', א"כ אצלו זוהי התורה ששרה, שמלבד הנעימות שלו - גם התורה שרה עמו... וגם אם אפשר קצת לחקות את הנוסח שלו, את שירת התורה שלו, אי אפשר לחקות!". מאז ומתמיד, על תפילה של ר' יצחק כשליח ציבור, הציבור לא היה מוכן לוותר, והיה הוא - שליח הציבור כפשוטו... עד כדי שקבע מרן המשגיח, שהיות וכל כך חפצים בתפילותיו המעוררות, ר' יצחק תמיד קודם לכל החיובים!!! המשגיח סיפר שרה"י הגאון הגדול רבי אורי קלרמן זצ"ל, סרב לגשת לעמוד בליל יו"ט של פסח, אפילו שהיה זה האירצייט על אמו, באומרו שהוא לא יכול להפסיד לציבור את התפילה של ר' יצחק [אולם ר' יצחק היה משכנעו שיגש באומרו "הרי זה כיבוד אב"].

בשנה האחרונה בחודש אלול, כשר' יצחק היה בעוצם חולשתו, דאגו הציבור בכל לבם מה יהיה בשנה זו? ושלחו שליח אל מחותנו מרן הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, לשמוע עצה מה אפשר לעשות שרבינו יהיה אתנו, ונזכה שיוכל לגשת לעמוד גם בשנה זו? אחת מעצותיו היו: שישאלו את מרן המשגיח שיורה על כך סדר תפילה. וכאשר באו למרן המשגיח זצ"ל אמר: "בכדי שנהיה ראויים שר' יצחק יגש לעמוד בימים הנוראים, אנו צריכים לעשות תשובה, הבעיה היא בנו! אולי אנחנו לא ראויים!". וכשאכן רבינו ניגש לעמוד ביום ראשון דר"ה, אמר המשגיח בשמחה "ברוך ה' שנהיינו ראויים לכך שרבנו הגדול ניגש לעמוד". ולאחר התפילה ניגש המשגיח לברכו ולהודות לו על כך.

בשנים האחרונות לאחר הפצרות רבות זכו שהאיר רבנו את פני המזרח... (רק לאחר פטירת רה"י הגר"ד מן זצ"ל, הסכים לשבת במזרח, ולהפנות את פניו כלפי הציבור). ואמר אז המשגיח לאחד מתלמידיו: "שמח אני מאוד שרבי יצחק הסכים לכך, עכשיו כולם יזכו לחזות ולראות את פניו הקדושות... וגם לראותו בעבודת התפילה.

בשמחת תורה, כשרקדו לפני מרן המשגיח, הביע את מורת רוחו - באומרו "הרי צריך לרקוד לפני הס'ת!". ושאלו "הלא המשגיח עצמו 'תורה!', ומיד הגיב המשגיח בתקיפות: "אני ספר תורה!!! ר' יצחק הוא ספר תורה!!!... לפניו אפשר לרקוד!".

(מתוך דברי אמת - מרן הגר"ד יפה זצ"ל, גיליון מס' 10 תולדות)

"ויעקב איש יָשָׁב אֱהָלִים" (בראשית כה, כז)

מן המפורסמות היא התמדתו הגדולה של רבנו ר' יצחק ברנשטיין זצוק"ל, עוד מימי בחרותו, וכפי שהעיד מרן המשגיח זצ"ל, שכאשר נגשו ה"פעילים" בימים ההם, לפני עשרות שנים, להציע לבני הישיבה להצטרף לפעילות, היה בחור אחד שאפילו לא חשבו לבקש זאת מאתו, הלא הוא רבנו ר' יצחק זצ"ל, בידועם שאין כלל אפשרות לנתקו מלימוד התורה. המיוחדות שלו הייתה לא רק בהתמדתו הנפלאה, אלא מה שלא היה שייך כלל לבטל אותו מן הלימוד! וכן העידו עליו חבריו בני גילו, שמלבד מה שמעולם לא פתח סתם בשיחה של דברים בטלים, גם לא היה שייך כלל לדבר עמו על כך, כיון שמיד היה מעביר את השיחה לדברי תורה, וזה היה שיגו ושיחו כל הימים - דברי תורה, דבר הלכה או חיזוק בעבודת ד'.

עוד אמר המשגיח: "זכורני כשרה"י רבי יצחק היה בחור, הילוכו לבית המדרש היה תמיד בריצה... גם בחדר האוכל היה מתיישב בשולחן הראשון שהכי קרוב ליציאה, ומיד כשגמר רץ חזרה לגמרא...". ועוד היה מוסיף המשגיח (בחי' ר' יצחק): "כל פעם שאנו רואים את ר' יצחק, ניזכר - לרוץ אל הספר!!! ולא כפי שאני רואה לפעמים, כאלו שכמעט נרדמים בדרך... אם אדם רץ ללימוד, זה מעיד על חשקת הלימוד וכפי המובא במסילת ישרים, 'מי שתלהט נפשו בעבודת בוראו הוא ממנה לזה".

לפני שנים רבות אמר המשגיח לאחד ממקורביו של רבנו: "אתה יודע איך ר' יצחק צמח להיות כזה גדול? היות ותמיד ניצל את זמנו בחשבון מדוקדק". וסיפר שכבר בבחורותו כמעט אף פעם לא נשאר בחדר האוכל יותר מכשבע דקות! [וגם אחר נישואין כל ענין האכילה היה ללא עסק], וכאמור היה רץ חזרה מיד לביהמ"ד. ולימים הוסיף המשגיח, שבוודאי גם הקפדתו ללמוד מוסר ברגש, עם התמדתו הגדולה בתורה, הם שהביאוהו לגדולות.

המשגיח נהג להזכיר מה שאמר ר' יצחק בשם אמו ע"ה, שהיא לא מבינה "מתי הבחורים מספיקים ללמוד", כיון שהיא רואה אותם משתתפים בווארט, בתנאים, בשבת עליה לתורה, בחתונה ולפעמים אף בשבת שבע ברכות... ורבנו זצ"ל אכן שמע לקול אמו הגדולה, ישב ולמד ולמד, כפי שאמר: "בחור בא לישיבה על דעת ללמוד, והמושכל ראשון צריך להיות שכל הזמן לומדים ולא יוצאים לשום מקום, וגם לא נוסעים לחתונות, אלא א"כ יש סיבה המחייבת לכך" (ורגיל היה המשגיח לומר, שהמודד בדבר זה הוא, אם הי' מורגש שאתה חסר, והיינו שישחר לחתן היעדרות המוזמן. ותמיד צריך גם לחשבן בנוסף, מהו המרחק של הנסיעה, וכן מה הם ההפסדים שיכולים להיות מחמת הנסיעה, וכן צריך לראות אם תהיה לו האפשרות ללמוד בדרך וכדו').

כבר נודע בשער בת רבים שראש הישיבה ומייסדה, מרן הגר"ר נח שמעונוביץ זצ"ל, ביקשו לגשת לעמוד התפילה לשחרית בר"ה, על אף שהיה אז בגיל שבע עשרה בלבד. ולאחר מכן בנעילה ביקש ממנו שיגש להתפלל במקומו [ולשנה הבאה אף ביקש ממנו לגשת בראש השנה לתפלת מעריב, שחרית ומוסף ברציפות עד שהחליטו להקל מעליו, והיה ניגש בראש השנה רק למעריב ומוסף, וביה"כ פ"א לנעילה. ומני אז ניגש במשך כל השנים עד ר"ה האחרון לחייו בשנת תשע"ה]. היה מאן דהוא שהתלונן לס"ק רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל: איך מגישים כזה בחור צעיר? ורבנו ר' אליהו השיב ש"היראת השמים והנקיות של הנער הזה, עולה על שאר המעלות הנדרשות לבעל תפילה!!!", ובאותו ענין סיפר המשגיח, שהיה יהודי נכבד שבתחילה התפלא מאוד כאשר שמע שהגישו בחור, אולם אחר ששמע אותו, אמר "עכשיו אני כבר מבין..."

????????????????????

סקירה קצרה מפי עורך עלון 'לקראת שבת' הרב משה הרמן על התכנים המיוחדים שיופיעו בעלון השבוע אי"ה

????????????????????

כשכובד הרב לכתוב אות בספר התורה, נתקלה זרועו בבקבוק יין שעמד על השולחן לשתית 'לחיים', והיין נשפך על היריעה האחרונה של הספר. למותר לציין את הרגשתו האיזומה...

"עוד תראה שיש כאן חשבון, והכל אך ורק לטובה!"

ובנימה החלטית: "מקובלני כי אדם הרוצה לעשות דבר טוב, לא תצא תקלה תחת ידו. אתה שומע? לא תצא כאן שום תקלה! הכל משמים. עוד תראה כי יש כאן חשבון והכל אך ורק לטובה!"

למחרת התקיימה סעודת מצוה גדולה לרגל הכנסת ספר התורה, כשבה משתתפים מגוון אנשים מכל המעמדות והחוגים עמם היה אותו עסקן בקשרים, ביניהם אותו רב, כשהוא עדיין תחת הרושם העגום של התקרית אמש. ולפתע שומעות אוזניו את אחד הנואמים, יהודי אמיד מחו"ל שכובד לשאת דברים לכבוד המעמד. "אני עברתי שואה, ואני לא מאמין... עפ"ל, אך לכבוד העסקן שאני מכבדו ומעריך את מעשיו הציבוריים, הגעתי במיוחד לארץ להשתתף בשמחתו ואף כתבתי אות בספר התורה..."!

לא יכול היה אותו רב לשאת בלבו את הבשורה ששמע זה עתה, ומיהר לביתו של רבי מרדכי. אילו לא נשפך היין על היריעה ופוסלה, מי היה מעלה על דעתו שיש להחליפה! והספר הרי היה פסול!

רבי מרדכי כלל לא היה מופתע, ובאותה שלוות נפש שאמר אמש את הדברים, שב ושנה אותם עתה: "אמרת לך, הכל משמים. אמנם לפעמים רואים את זה מיד, לפעמים אחרי כמה ימים, ולפעמים רק אחרי כמה שנים".

(אמונה שלמה)

"והשלישי, מפני מה שמוצא אותם בעולם ממיני הפגעים ומה שמגיע אליהם מעניי ההפסד בגופם ובממונם, ולא הבינו סיבות אופני טובתם בהם ותועלת הנסיון והמוסר להם" (שער הבחינה, פתיחה).

מעשה בעסקן נכבד רב פעלים שכתב לעצמו ספר תורה מהודר ביותר. מלבד הדקדוקים בקלף ובכתיבת האותיות, הן ביופין הן בצורתן שיהיה בהן בכדי לצאת ידי חובת כל הדעות, היה הסופר טובל במקוה לפני כל כתיבת שם ועוד כהנה וכהנה הידורים לרוב, כשכל זה העלה את מחיר כתיבת כל עמוד ועמוד בספר והגיע לסך כולל של הון עתק.

לקראת סיום כתיבת הספר הוזמנו רבנים וגדולי תורה לכתוב את האותיות האחרונות שבספר, ביניהם היה הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל ורב נוסף מרבני ירושלים. כשכובד אותו רב לכתוב אות, נתקל בבקבוק יין שעמד על השולחן לשתית 'לחיים' והיין נשפך על היריעה האחרונה של הספר. למותר לציין את הרגשתו האיזומה של אותו רב, שידע על המאמצים הרבים שהושקעו בכתיבת הספר. ולמרות שבעל הספר במידותיו הנאצלות הרגיע שוב ושוב כי לא קרה מאומה, ויחליפו את היריעה ליריעה אחרת, לא היה בכך בכדי להרגיע את נפשו העגומה.

בדרכם חזרה ליווה אותו רב את רבי מרדכי לביתו, כשהוא שופך את לבו באזניו על צערו ואי נעימותו מהמקרה. אמר לו רבי מרדכי בשלוות הנפש הידועה שלו

האם מותר לאדם לשתוק מול דברי גנאי שמטיחים בו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לגרום לאדם לשתוק מול דברי גנאי שמטיחים בו: א) לעיתים כדי לדחות את האשמה מעליו יאלץ להטילה על האשם האמיתי, ובאופנים מסוימים אסור לו לעשות כן. ב) פעמים שמתבייש להראות שהוא זקוק בכלל להשיב לדברי הגנאי שמטיח בו אותו אדם, וסמוך ובטוח שאף אחד מן השומעים לא יסבור שיש דברים בגו, ולפיכך בוחר להתעלם ממנו ואינו משיב כלל לדבריו. אמנם, כאשר האדם יודע שיאמינו לו אם יכחיש, וכן אין לו סיבה אחרת לשתוק, יש שכתבו כי חובה עליו להכחיש כדי לנקות עצמו מן החשד, משום 'והייתם נקיים מה' ומישראל'. ובפרט אם הוא תלמיד חכם, שאם יסברו משתיקתו שהוא מודה בדברים, יהיה בכך חילול ה'.

היום מתחילים בלימוד כלל ז' מהלכות לשון הרע, העוסק באיסור קבלת לשון הרע באופנים שונים שבהם קיימת לכאורה סיבה להאמין לדברים. בסעיף ב' כתב 'חפץ חיים', כי גם כאשר המספר אומר את דברי הגנות בפניו של האדם שעליו נסובים הדברים, והלה שותק, בכל זאת אסור להאמין. כי אין בכך שום ראייה שהדבר אמת. אפילו אם הוא אדם שלעולם אינו שותק כאשר מכילים אותו בפניו - בכל זאת, אולי התגבר עתה על טבעו והחליט שלא לענות, מחמת כל מיני סיבות - או שחפץ להבליג, או שמשער שלא יאמינו להכחשותיו, ועוד. בביאורים ומוספים מביאים בשם האחרונים סיבות נוספות שעשויות